

Bruk av blogg til å dele erfaringer i prosjekt til fordypning

Av Anette Sundby, lærer på BUA, Sandvika vgs, Paul J. McKenna, lærer på MK, Sandvika vgs
Hæge Nore, førstelektor, Høgskolen i Akershus

Sandvika vgs er med i et Lærende nettverk under Program for digital kompetanse. Et hovedmål for lærende nettverk er bevisstgjøring og kvalifisering slik at IKT i større grad tas i bruk i læringsarbeidet der det gir faglig og pedagogisk merverdi. Bruk av IKT til dokumentasjon i prosjekt til fordypning (PtF) har vært et gjennomgangstema på nettverkssamlingen.

På Sandvika har de valgt å bruke blogg til samhandling og dokumentasjon i PtF. I denne artikkelen beskriver vi erfaringer fra to vg2 områder som har valgt ulike løsninger: Barne- og ungdomsarbeider og Medier og kommunikasjon.

Blogging på BU

Høsten 2008 startet vi på BU å bruke blogg i faget PtF. Vi valgte å bruke "åpen blogg- blogspot" som er synlig og tilgjengelig for alle. BU har en klasseblogg hvor lærer legger ut oppgaver, artikler og ulike filmsnutter som gjenspeiler tema og læreplanmål vi arbeider med. Bloggen inneholder også dokumenter som praksisstedene trenger. Elevene har opprettet egne blogger med refleksjon over praksis, beskrivelse av oppgaver og egenvurdering.

Begrunnelsene for bruk av blogg er flere:

1. Viktig å få en arena for samarbeid med bedriftene/praksisstedene. PtF er det største faget elevene har på vg2 (9 skoletimer). Vi har valgt å organisere dette faget slik at elevene er ute i bedrift en dag i uken gjennom hele skoleåret. Utfordringen er at elevene skal ha karakter/vurdering, og det er lærer som er ansvarlig for å sette karakteren. Bedriftene har ofte ikke mye tid å avsette til samtaler, verken med lærer eller elev. Som lærer er det også vanskelig å besøke alle elevene hver uke, så vi har behov flere samarbeidsmåter. Vi prøver Blogg! Ikke i stedet for praksisbesøk og samtaler, men i tillegg til!
2. Læreblogger håper vi gir bedriftene innblikk i hva skolen jobber med, det kan bidra til å gi bedriftene en større forståelse for hvilket "nivå" eleven er på når de skal hjelpe oss å vurdere eleven.

Rebecca, kontaktperson for elev i barnehage: "Bloggene kan hjelpe oss til å få god oversikt over hva slags oppgaver, erfaringer og evt fordypning eleven har. Kunne gå inn og se på halvårsplaner og skjemaer som brukes i undervisningen er nyttig. Det blir lettere å samarbeide tettere på en ny og annerledes måte."

3. Gjennom elevens egen blogg kan både kontaktperson på praksisstedet og lærer få kjennskap til elevens erfaringer og opplevelser fra praksis. Bloggen kan på denne måten være et godt utgangspunkt for samtaler vi har ved praksisbesøk hos den enkelte.

Anne Marit, lærer: "Fordelen med bloggen er at elevenes arbeider vises åpent både for lærer, medelever og praksisstedet. Praksisstedet kan se hva vi jobber med og hvilket faglig nivå vi legger oss på. Dette hjelper dem når de skal vurdere elevenes arbeid ute."

4. Viktige begrunnelser for valg av "åpen blogg" er at kontaktpersonen i bedriftene har mulighet til å lese og kommentere i bloggen. I tillegg skal våre elever ut i lære etter vg2, og Læringsplattformer som f. eks. its`learning, vil elevene da ikke ha tilgang til etter endt skoleår. Å ha bloggen sin tilgjengelig i ettertid kan gi inspirasjon og mange gode ideer til for eksempel aktiviteter i læretiden. Kanskje kan bloggen brukes som dokumentasjon på hva man har jobbet med i PtF, når man søker læreplass?

5. Vi ønsker å ha en arena hvor elevene kan få og gi hverandre tips, ideer og inspirasjon knyttet til praktiske aktiviteter man kan gjennomføre på praksisstedet eller i klassen med medelever. Målet er å DELE – gjøre hverandre gode!

6. Videre håper vi å skape motivasjon til å skrive og fortelle, nettopp ved å bruke en arena de fleste elevene kjenner godt. Elevbloggen kan elevene utforme slik de selv ønsker, kravet er å dokumentere ulike oppgaver og fortelle/reflektere fra praksis. Sårbarheten knyttet bruk av blogg kan være at noen elever ikke følger like godt opp - skriver lite eller "dårlig"... det bør avsettes tid på skolen til å skrive i bloggene eller jobbe generelt med Ptf.

Blogging på MK

På MK er PtF et selvvalgt og interessedifferensiert fordypningsarbeid. Det er også langt mindre bruk av bedrifter som læringsarena. Det gjør at valget av bloggverktøy er et annet. På MK jobbes det med individuell, webbasert loggføring der vi bruker E-portfolio med begrenset adgang i Its' Learning. Denne deler eleven med læreren/veilederen og, i 2. semester, også med en mediebedrift eller profesjonell mentor i bransjen. De eksterne inviteres spesielt inn i elevens blogg på Its'learning. Alle elever gjennomfører ukentlig blogg der de besvarer tre spørsmål: Hva har jeg gjort? Hva har jeg lært? Hva skal jeg gjøre til neste gang?

Begrunnelsene for å bruke blogg er mange også her:

1. I mange prosjekter må elevene jobbe selvstendig utenfor skolen, med for eksempel film eller fotoarbeid "on location". Vår regel er at bloggen skrives innen tre dager.
2. Bloggen danner et godt grunnlag for veiledning i Ptf timene på skolen og for evaluering av elevens arbeid gjennom terminen. Bloggen viser progresjon i prosjektet og dokumenterer også læringsprosessen. Læreren bruker den som kalenderbasert bevis på innsats og tilstedeværelse.

Silje, lærer på MK: "Blogg er et nyttig verktøy for individuell kontakt med elevene. Alle føler at de blir sett og får individuell tilbakemelding. Men jeg synes det er litt vanskelig å sette karakter på prosessen med bloggen som grunnlag når noen elever bruker mye tid på produktene og ikke bloggen og andre skriver veldig utfyllende blogger."

3. Gjennom bloggen bevisstgjøres elevene på det de har lært. På MK jobber elevene på skolen som aktører i en nytt fagkultur av "man and machine interface", de skal tilegne seg erfaring og bruke faguttrykk som grafisk grensesnitt, ergonomi og brukervennlighet. I PtF jobber elevene med innhold og arbeidsmåter som de sammenlikner med en moderne arbeidsplass. Ref.: <http://socialmediaphilosophy.com/philosophy/web-20-social-media-explained/>. (Welsch 2008)

4. I medieprofesjoner er dokumentasjon veldig viktig. Men til tross for konkrete læreplanmål, er loggføring og dokumentasjon ikke første prioritet for elever på yrkesfag når de jobber praktisk.

5. Bloggen kan brukes til å orientere om elevens og skolens arbeid i PtF overfor arbeidslivet.

Våre erfaringer med bruk av blogg

I Kunnskapsløftet skal bruk av digitale verktøy inngå i all yrkesopplæring på fagenes premisser. I PtF stilles det krav til at elevene skal dokumentere. Vurdering av elever som befinner seg på ulike steder og jobber med ulike oppgaver, krever samhandling og åpenhet. Vi mener at bruk av blogg er til god hjelp både i det faglige arbeidet, i læringsprosessen og vurderingsarbeidet. I tillegg jobber vi kontinuerlig både med yrkesetikk, nettvett og digital dannelse. Ved bruk av blogg i skolen, har lærer mulighet til å veilede elever knyttet til hva de skriver og legger ut på nettet.

I arbeid med barn og unge har det den senere tid blitt fokusert mye på å dokumentere det pedagogiske arbeidet - å synliggjøre praksis i institusjonene. Å bruke digitalt utstyr som fotografier/videoopptak har blitt et viktig verktøy i dette arbeidet. I tillegg kan det brukes pedagogisk ved f.eks. å ta bilder fra turopplevelser med barn og knytte dette til arbeid med eksempelvis språkutvikling - få barn til å fortelle, sette ord på osv. Viktig er det også at BUA har kjennskap til barn og unges mediehverdag generelt. Blant annet bør de kunne veilede barn og unge i bruk av Internett i skolearbeid, informasjonsinnhenting (hva er gyldig informasjon og ikke) og nettvett blant annet knyttet til chatterom.

I MK er mye av faget knyttet til bruk av digitale medier. Her vil de yrkesetiske problemstillingene være sentrale. Kopiering, bearbeiding, opphavsrett er sentrale temaer. Gjennom bruk av blogg vil elevene selv aktivt jobbe med denne problematikken.

Gjennom bruk av blogg har foreldre en flott mulighet til å få med seg noe av det som skjer på skolen.

I undervisningen er blogg et godt utgangspunkt for å praksisrette undervisningen. Vi kan ta utgangspunkt i realistiske situasjoner eleven selv opplever på praksisplassen eller jobber med i fordypningsprosjektet sitt. Med utgangspunkt i praksis kan vi tilnærme oss teori.

Utfordringene videre

Vi har startet en utviklingsprosess. Blogg både forplikter oss og utfordrer oss faglig og pedagogisk. Vi er i ferd med å skape en ny praksis i yrkesopplæringen ved skolen. Noen utfordringer har vi allerede sett:

- Hva dokumentasjon i bloggen skal omfatte i forhold til hva den brukes til og av hvem
- Mer systematisk arbeid med bloggene i underveisvurderingene
- Standpunktvurdering i forhold til blogginnlegg
- Tid til å jobbe med bloggene
- Hvordan vi skal takle at vi synliggjør ulikhetene mellom elevene så åpent
- Bloggen åpner for et tverrfaglig samarbeid som vi ikke har gått i gang med

Det har vært veldig viktig å formidle både til elevene og praksisstedene at **alt** man kommenterer i bloggene skal være positivt.

Vurdering av det faglige skjer på andre arenaer som for eksempel Its`learning og elevsamtaler. Det samme gjelder i forhold til hva eleven skriver i bloggen. Er det noe de er misfornøyde med på praksisstedet eller kunne tenke seg annerledes, må dette formidles på en ordentlig måte. Da har både kontaktperson og lærer mulighet til å gripe tak i det.

Resultater fra 1. termin med Ptf i MK viser at det har tatt tid for elevene å komme i gang med bloggføring. De er ikke vant til dokumentasjon på et yrkesfaglig plan. Kvaliteten i bloggene varierer mye fra elev til elev.

Det handler om å våge, bygge delingskultur gjennom blogging og bruke innspillene slik at elevene blir enda bedre fagarbeidere og vi blir enda bedre lærere!

Om elevers blogging fra læring i bedrift uttaler fagdirektør Knut B. Kaspersen i Datatilsynet:

Ungdom er i økende grad bevisste på å skjerme opplysninger om seg selv på nettet, men når blogger brukes til å dokumentere erfaringer fra arbeidsplasser, krever det ytterligere **varsomhet**. Både for elever og lærere bør det lyse **varsellamper** hvis det som legges ut inneholder sensitiv informasjon fra bedriften. Hva sensitiv informasjon er, kan variere og må avklares med den enkelte bedrift.

Vær varsom er et annet råd. Ikke legg ut noe annet enn det du ville ha sagt eller vist frem i en stor forsamling. Å bruke blogg omfatter at elevene også jobber med **yrkesetiske** spørsmål.

Bedriftene elevene jobber i, bør tenke gjennom hva som er bedriftsintern informasjon og lage egne **kjøreregler** for hvordan elevene skal håndtere informasjon de får når de er på jobb. Det bør også inngå i bedriftens internkontroll en spesifisering for spredning av informasjon i læringsprosesser.

Det finnes mye godt materiell om personvern og varsomhet i forhold til nettbruk og publisering.

Datatilsynet har utviklet brosjyren I beste mening og undervisningsopplegget DuBestemmer.

Materialet kan bestilles gratis på www.datatilsynet.no og www.dubestemmer.no